KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 29.8.2006
KOM(2006) 468 wersja ostateczna

2006/0158 (CNS)

Wniosek

DECYZJA RAMOWA RADY

w sprawie zastosowania europejskiego nakazu nadzoru w postępowaniu przedprocesowym pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej

{SEC(2006)1079}
{SEC(2006)1080}

(przedstawiony przez Komisję)

UZASADNIENIE

1. Kontekst wniosku

Podstawa i cele wniosku

Jednym z najważniejszych celów Unii Europejskiej jest rozwijanie na swoim terytorium przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w granicach której zagwarantowany jest swobodny przepływ osób.

Zgodnie z Europejską konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC) oraz ogólnymi przepisami prawnymi areszt przedprocesowy uważa się za środek wyjątkowy, w związku z czym należy jak najpowszechniej stosować środki nadzoru niepolegające na pozbawieniu wolności.

Jednakże *obecnie* obywatele UE podejrzani o popełnienie przestępstwa na terytorium państwa członkowskiego, którego nie są mieszkańcami, są czasami, głównie z uwagi na brak więzi społecznych i ryzyko ucieczki, przetrzymywani w areszcie przedprocesowym lub podlegają długoterminowym środkom nadzoru przedprocesowego niepolegającym na pozbawieniu wolności, w obcym (dla nich) otoczeniu. W podobnej sytuacji wobec podejrzanego o popełnienie przestępstwa w kraju, którego jest on mieszkańcem, zastosowanoby mniej drastyczne środki nadzoru, takie jak obowiązek zgłaszania się na policję lub zakaz podróżowania.

Zazwyczaj sytuacja podejrzanego obcokrajowca jest trudniejsza niż sytuacja mieszkańca kraju. Oprócz kwestii pozbawienia podejrzanego w mniejszym lub większym stopniu kontaktów z rodziną i przyjaciółmi, kolejnym problemem w takiej sytuacji jest realne ryzyko, że podejrzany niebędący mieszkańcem danego kraju straci pracę, gdyż w wyniku zastosowania środka przymusu (np. zakazu podróżowania) przez organ sądowy kraju, w którym odbywa się proces, nie będzie mógł wrócić do swojego kraju zamieszkania. Ogólnie rzecz biorąc, istnieje realne ryzyko nierównego traktowania osób należących do tych dwóch kategorii, co można również uważać za przeszkodę utrudniającą swobodny przepływ osób na terytorium Unii.

W tych okolicznościach traci nie tylko podejrzany. Przetrzymywanie osób w areszcie przedprocesowym pociąga za sobą również znaczne koszty dla organów władzy publicznej. Ponadto nadmierne lub niepotrzebne stosowanie aresztu przedprocesowego oraz zbyt długi okres przetrzymywania przyczyniają się do nasilenia problemu przeludnienia więzień, który nadal nęka systemy penitencjarne w całej Europie i uniemożliwia poprawę warunków przetrzymywania w areszcie.

Jednakże różne rozwiązania alternatywne wobec aresztu przedprocesowego i inne środki nadzoru przedprocesowego (np. obowiązek zgłaszania się na policję) nie mogą obecnie być transponowane ani przenoszone między państwami, ponieważ państwa członkowskie nie uznają orzeczeń sądów zagranicznych w tych sprawach. Oznacza to, że prawo do wolności i zasada domniemania niewinności nie są stosowane w pełni na terytorium całej Unii Europejskiej.

W „programie środków mających na celu wprowadzenie w życie zasady wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach karnych” („program wzajemnego uznawania orzeczeń”) z listopada 2000 r. przyznano uprawnienia do przedstawienia niniejszego wniosku dotyczącego decyzji ramowej w sprawie zastosowania europejskiego nakazu nadzoru w postępowaniu przedprocesowym pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej (środek 10).[1] Rada

Europejska na szczycie w Tampere (1999 r.) uznała, że poszerzenie zakresu wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych usprawniłoby współpracę pomiędzy właściwymi organami oraz poprawiło ochronę sądową praw jednostki. Tym samym Rada Europejska zatwierdziła zasadę wzajemnego uznawania orzeczeń jako podstawę współpracy sądowej w sprawach cywilnych i karnych, która to zasada powinna również mieć zastosowanie do nakazów przedprocesowych. Wniosek w sprawie wzajemnego uznawania środków nadzoru przedprocesowego niepolegających na pozbawieniu wolności przewidziany jest w planie prac Komisji na 2005 r. (2005/JLS/035) i określony jako priorytet w komunikacie Komisji[2] w sprawie programu haskiego (2004 r.) oraz w planie działania Rady i Komisji służącym realizacji programu haskiego mającego na celu wzmacnianie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii Europejskiej (2005 r.).[3]

Kontekst ogólny

W programie wzajemnego uznawania orzeczeń wspomniano, że pewne aspekty wzajemnego uznawania orzeczeń nie były dotychczas rozpatrywane w kontekście międzynarodowym, w szczególności kwestia orzeczeń dotyczących nakazów przedprocesowych. Stwierdzenie to odnosi się również do wzajemnego uznawania środków nadzoru przedprocesowego.

Jednakże w kilku analizach poruszone zostały poważne problemy związane z aresztem przedprocesowym w Unii Europejskiej. W swoim sprawozdaniu z 2002 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej i jej państwach członkowskich sieć niezależnych ekspertów UE w dziedzinie praw podstawowych nawiązała do statystyk opracowanych przez Radę Europy, które podają dużą liczbę osób przetrzymywanych w areszcie przedprocesowym w kilku państwach członkowskich. Ponadto z odpowiedzi na kwestionariusz dotyczący danych statystycznych na temat więźniów, w tym osób podlegających aresztowi przedprocesowemu, opracowany przez Komisję w 2003 r. na wniosek prezydencji włoskiej, wynika, że istnieją znaczne różnice pomiędzy państwami członkowskimi UE, jeżeli chodzi o liczbę osób podlegających aresztowi przedprocesowemu przypadającą na 100 000 mieszkańców oraz stosunek liczby własnych obywateli do obcokrajowców wśród aresztowanych. Zaobserwowano ogólną tendencję wzrostową, jeżeli chodzi o stosowanie aresztu przedprocesowego.

W tym kontekście należy również zauważyć, że Parlament Europejski w swoich rezolucjach w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej wezwał Komisję do podjęcia działań dotyczących różnych zagadnień związanych z aresztem przedprocesowym i rozwiązań alternatywnych. W 2001 r. Parlament Europejski wezwał państwa członkowskie do wzmożenia wysiłków w tej dziedzinie poprzez jak największe ograniczenie stosowania aresztu i całkowite powstrzymanie się od stosowania aresztu wobec dzieci poza całkowicie wyjątkowymi przypadkami. Parlament Europejski wystąpił do Rady z wnioskiem o przyjęcie decyzji ramowej w sprawie wspólnych norm prawa proceduralnego, na przykład w zakresie przepisów dotyczących nakazów przedprocesowych, w celu zapewnienia jednakowego poziomu ochrony praw podstawowych w całej UE. Wniosek ten wystosowano ponownie rok później. W rezolucji z 2002 r. Parlament Europejski uznał za niezbędne, aby państwa członkowskie dokonały przeglądu procedur zatrzymywania w celu potwierdzenia, że nie są łamane prawa człowieka, że czas przetrzymywania nie jest dłuższy niż to konieczne i że systematycznie rozpatruje się przyczyny zatrzymania.

---

1 Dz.U. C 12 z 15.1.2001, str. 10.

2 COM (2005) 184 wersja ostateczna, str. 27.

3 Dz.U. C 198 z 12.8.2005, str. 1 (str. 18, lit. g)).

W swojej publikacji pt. „Normy komitetu ds. zapobiegania torturom" (2003 r.) Europejski komitet ds. zapobiegania torturom oraz nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu (komitet ds. zapobiegania torturom) Rady Europy podkreślił, że zjawisko przeludnienia więzień często jest szczególnie nasilone w placówkach aresztu przedprocesowego. Komitet ds. zapobiegania torturom zwrócił uwagę, że w takiej sytuacji przeznaczanie coraz większych nakładów finansowych na więzienia nie rozwiąże problemu. Zamiast tego należy dokonać przeglądu obowiązującego prawa i praktyki stosowanej w odniesieniu do aresztu przedprocesowego. Uznano, że problem jest na tyle poważny, iż do jego rozwiązania potrzebna jest współpraca na szczeblu europejskim.

Obowiązujące przepisy w dziedzinie, której dotyczy wniosek

Jak wspomniano wyżej, obecnie nie istnieją instrumenty międzynarodowe umożliwiające przeniesienie środków nadzoru przedprocesowego z jednego państwa członkowskiego do drugiego.

Jednakże możliwość ustanowienia na szczeblu Unii Europejskiej programu wzajemnego uznawania orzeczeń dotyczących środków nadzoru przedprocesowego musi być rozpatrywana w świetle ogólnych przepisów prawnych regulujących areszt przedprocesowy. Wynika to również z wymogów art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE).

Wszystkie państwa członkowskie UE ratyfikowały zarówno EKPC, jak i Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych (MPPOP). W związku z tym muszą respektować prawo do wolności, zasadę domniemania niewinności, prawne podstawy do zatrzymania okre ślone w tych instrumentach, rodzaje władz uprawnionych do podejmowania decyzji o zatrzymaniu, prawo do odwołania się do sądu w celu ustalenia legalności pozbawienia wolno ści i przybliżone terminy odnoszące się do poszczególnych etapów postępowania przygotowawczego.

Wspomniane instrumenty międzynarodowe stanowią również, że dana osoba może zostać pozbawiona wolności, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu zagrożonego karą lub jeśli istnieje co najmniej jedna szczególna przyczyna zatrzymania związana z ryzykiem popełnienia kolejnego przestępstwa, zniszczenia dowodów lub ucieczki. Ponadto zwolnienie z aresztu przedprocesowego może być uzależnione od udzielenia gwarancji stawienia się na rozprawę.

Jednakże należy zauważyć, że instrumenty międzynarodowe nie zawierają przepisów określaj ących próg, powyżej którego dopuszcza się zastosowanie aresztu przedprocesowego, uzale żniony od wymiaru kary za popełnienie danego przestępstwa. Próg ten uzależniony jest od krajowych przepisów prawnych państw członkowskich, co oznacza, że jest różny dla każdego państwa. W niektórych państwach członkowskich kara za dany czyn nie jest czynnikiem branym pod uwagę przy wydawaniu nakazów aresztowania. Niektóre państwa członkowskie zezwalają na stosowanie aresztu przedprocesowego niezależnie od wymiaru kary za dane przestępstwo, nawet jeżeli ogólnie przyjęty próg aresztu przedprocesowego jest znacznie wy ższy, w przypadku gdy podejrzany nie ma stałego miejsca zamieszkania na terytorium kraju i istnieje ryzyko, że zbiegnie.

W niektórych państwach członkowskich próg w odniesieniu do środków nadzoru przedprocesowego niepolegających na pozbawieniu wolności jest niższy niż w przypadku aresztu przedprocesowego. Jednakże do środków niepolegających na pozbawieniu wolności

mają zastosowanie te same zasady ogólne, co do aresztu przedprocesowego. Zasada proporcjonalności oznacza *np.*, że środki przymusu powinny być stosowane jedynie w przypadkach, gdy jest to absolutnie konieczne i jedynie tak długo, jak to jest wymagane.

Wreszcie można zauważyć, że EKPC nie zawiera wielu przepisów, które choćby pośrednio dotyczą ekstradycji i innych kwestii transgranicznych. Przykładem takiego przepisu jest art. 5 ust. 1 lit. f) EKPC stanowiący, że dana osoba może zostać zatrzymana w celu poddania jej wydaleniu lub ekstradycji. Wynika to z faktu, że EKPC nie została sporządzona w celu utworzenia *wspólnego* obszaru sądowego państw członkowskich Rady Europy, ale raczej w celu ustanowienia minimalnych norm mających zastosowanie do każdego krajowego systemu prawnego.

Spójność z innymi dziedzinami polityki i celami Unii

Ogólnym celem niniejszego wniosku dotyczącego decyzji ramowej Rady jest wzmocnienie prawa do wolności i zasady domniemania niewinności na terytorium Unii Europejskiej jako całości i promowanie równego traktowania wszystkich obywateli we *wspólnym* obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

Cel ten jest zgodny z programem haskim mającym na celu wzmacnianie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii Europejskiej, przyjętym przez Radę Europejską w dniu 5 listopada 2004 r. W programie haskim mowa między innymi o tym, że wolność i sprawiedliwość powinny odtąd zostać uznane za niepodzielne w obrębie Unii jako całości.

Należy podkreślić, że niniejszy wniosek dotyczący decyzji ramowej stanowi część programu wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach karnych, który zgodnie z programem haskim powinien zostać sfinalizowany. W programie wzajemnego uznawania orzeczeń wymieniono wiele szczególnych środków służących temu celowi. Środki te nie mogą być stosowane osobno; pomyślane są tak, aby ze sobą współdziałać. Niniejszy wniosek należy rozpatrywać w szczególności w połączeniu z wnioskiem Komisji dotyczącym decyzji ramowej Rady w sprawie niektórych praw proceduralnych w postępowaniu karnym w Unii Europejskiej (2004 r.),[4] który między innymi zawiera przepisy dotyczące prawa do korzystania z porady prawnej i tłumaczenia.

2. Konsultacje z zainteresowanymi stronami oraz ocena wpływu

Konsultacje z zainteresowanymi stronami

Na pierwszym etapie procesu konsultacji sporządzono kwestionariusz w celu określenia możliwych przeszkód we współpracy pomiędzy państwami członkowskimi w dziedzinie aresztu przedprocesowego oraz rozwiązań alternatywnych wobec niego. Pytania kwestionariusza dotyczyły legalnych podstaw do zastosowania aresztu przedprocesowego - między innymi progu, powyżej którego należy zatrzymać podejrzanego w areszcie (uzależnionego od wymiaru kary za dane przestępstwo); tego, czy istnieje maksymalna długość aresztu przedprocesowego; podstaw do zastosowania aresztu przedprocesowego (stopień podejrzenia i „szczególne podstawy"); tego, czy w przypadku poważnych przestępstw zakłada się konieczność zatrzymania podejrzanych w areszcie; różnych środków „alternatywnych" wobec aresztu przedprocesowego; tego, czy naruszenie zobowiązania w okresie podlegania środkowi

[4] COM (2004) 328 wersja ostateczna.

nadzoru przedprocesowego stanowi przestępstwo karne; właściwych organów prawnych w tej dziedzinie; oraz szczególnych kategorii i sposobu traktowania zatrzymanych. Wszystkie z ówczesnych 15 państw członkowskich UE nadesłały odpowiedzi na kwestionariusz. Odpowiedzi zebrano w dokumencie, który przekazano państwom członkowskim.

Na podstawie odpowiedzi na kwestionariusz Komisja opracowała dokument do dyskusji. W dokumencie tym, wysłanym do wielu ekspertów z tej dziedziny w państwach członkowskich UE (oraz państwach przystępujących wówczas do UE), proponuje się między innymi wprowadzenie tzw. „europejskiego nakazu zgłaszania się do władz" jako środka nadzoru przedprocesowego niepolegającego na pozbawieniu wolności, obowiązującego na szczeblu Unii Europejskiej. Ponadto w dokumencie do dyskusji rozważa się ogólnie granice i możliwo ści podjęcia działań dotyczących aresztu przedprocesowego.

Dnia 12 maja 2003 r. w Brukseli odbyło się pierwsze spotkanie ekspertów poświęcone analizie zakresu stosowania przyszłego instrumentu. Kilku ekspertów, w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych, otrzymało indywidualne zaproszenia, natomiast inni reprezentowali swoje państwa członkowskie. Reprezentowany był także Eurojust. Podczas spotkania omówiono różne aspekty aresztu przedprocesowego i rozwiązania alternatywne, zw łaszcza rozważany przez Komisję europejski nakaz zgłaszania się do władz. Wniosek ze spotkania i następujących po nim dyskusji był taki, iż należy się skupić na wzajemnym uznawaniu środków nadzoru przedprocesowego niepolegających na pozbawieniu wolności i pominąć kwestie związane z zabezpieczeniami proceduralnymi, omówione w osobnej zielonej księdze, i warunkami przetrzymywania w areszcie.

W dniu 17 sierpnia 2004 r. Komisja przyjęła Zieloną księgę w sprawie wzajemnego uznania środków nadzoru przedprocesowego niepolegających na pozbawieniu wolności[5] i związany z nią dokument roboczy służb Komisji,[6], które w pełni uwzględniają wyniki pierwszego (przygotowawczego) spotkania ekspertów oraz informacje przekazane w odpowiedzi na pierwszy, wyżej wspomniany kwestionariusz. Podsumowanie odpowiedzi dotyczących między innymi środków nadzoru (alternatywnych wobec aresztu przedprocesowego) i kar stosowanych w przypadku ich nieprzestrzegania (wymaganych zgodnie ze środkiem 9 programu wzajemnego uznawania orzeczeń) zawarte jest w załączniku 2 do dokumentu roboczego służb Komisji, związanego z zieloną księgą. Załącznik 3 do dokumentu roboczego s łużb Komisji zawiera również podsumowanie odpowiedzi udzielonych przez państwa cz łonkowskie i ówczesne 10 krajów kandydujących na kwestionariusz dotyczący danych statystycznych na temat więźniów, w tym osób podlegających aresztowi przedprocesowemu, opracowany przez Komisję w 2003 r. na wniosek prezydencji włoskiej (wspomniany powyżej).

W trakcie prac nad sporządzeniem zielonej księgi Komisja korzystała również z dokumentów komitetu ekspertów ds. przetrzymywania w areszcie i wpływu tego zjawiska na zarządzanie placówkami karnymi, działającego przy Radzie Europy (w którego obradach Komisja brała udział w roli obserwatora), w szczególności z kwestionariusza dotyczącego prawa i praktyki państw członkowskich w odniesieniu do przetrzymywania w areszcie, w tym z analizy odpowiedzi na ten kwestionariusz.

Pytania postawione w zielonej księdze omówiono na drugim spotkaniu ekspertów w dniach 4–5 listopada 2004 r. Po przeanalizowaniu pisemnych odpowiedzi[7] na zieloną księgę Komisja zwołała trzecie spotkanie ekspertów w dniu 8 kwietnia 2005 r. Aby nadać sprawie dalszy bieg,

---

5 COM (2004) 562 wersja ostateczna.

6 SEC (2004) 1046.

służby Komisji opracowały dokument roboczy, który następnie był omawiany przez uczestników spotkania (przedstawicieli państw członkowskich, organizacji pozarządowych, organizacji międzynarodowych i przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości). Większość państw członkowskich z zadowoleniem przyjęła pomysł zastosowania zasady wzajemnego uznawania orzeczeń do środków nadzoru przedprocesowego niepolegających na pozbawieniu wolności. Opinie różniły się, jeżeli chodzi o zakres instrumentu (czy powinien mieć zastosowanie do l żejszych przestępstw nieobjętych decyzją ramową w sprawie europejskiego nakazu aresztowania itp.), przyczyn odmowy, tego, czy główny wpływ na nadzór danej osoby i na procedurę jej przeniesienia do państwa, w którym odbędzie się proces, powinno mieć państwo wydające nakaz czy państwo wykonujące go (czy powinno się użyć europejskiego nakazu aresztowania, czy też należy ustanowić szczególny mechanizm dla celów planowanego instrumentu).

Jednakże niektóre państwa członkowskie zakwestionowały wartość dodaną nowego instrumentu dotyczącego tej kwestii na szczeblu europejskim. Państwa te uważały, że taki instrument miałby zastosowanie jedynie do bardzo ograniczonej liczby osób.

Ocena wpływu

W związku z tym Komisja postanowiła skonsultować się z zewnętrznym wykonawcą w celu uzyskania dalszych danych statystycznych potrzebnych do dokonania oceny, czy decyzja ramowa w tej dziedzinie będzie stanowić wartość dodaną. Dane te są dostępne w ocenie wp ływu, załączonej do niniejszego wniosku (http://europa.eu.int/comm/dgs/justice_home/evaluation/dg_coordination_evaluation_annexe_en.htm).

Ponadto zewnętrzny wykonawca dokonał oceny następujących pięciu opcji politycznych (wskazanych przez służby Komisji), korzystając przy tym ze wskazówek Komisji i podręcznika na temat oceny wpływu:

1. Nie podejmować działań (status quo): ponieważ obecnie państwa członkowskie nie uznają zagranicznych orzeczeń sądowych w zakresie środków nadzoru, utrzymanie *status quo* rozwiązałoby jedynie (chociaż i to w ograniczonym zakresie) problem powrotu oskarżonego do kraju, w którym odbywa się proces dzięki zastosowaniu europejskiego nakazu aresztowania. Osoba ta nie podlegałaby nadzorowi. W odniesieniu do zakresu obowiązywania i przyczyn odmowy zastosowanie ma decyzja ramowa w sprawie europejskiego nakazu aresztowania.

2. Nowy instrument prawny dotyczący wzajemnego uznawania środków nadzoru przedprocesowego: państwa członkowskie wzajemnie uznawałyby środki nadzoru przedprocesowego, a podejrzany podlegałby takim środkom w swoim państwie cz łonkowskim zamieszkania, zamiast być przetrzymywanym w areszcie lub podlegać mniej drastycznemu środkowi przymusu w państwie członkowskim, w którym odbywa się proces. Zakres instrumentu można by rozszerzyć, tak by objąć nim równie ż lżejsze przestępstwa (poniżej progu jednego roku obowiązującego według europejskiego nakazu aresztowania). Przyczyny odmowy mogłyby być bardziej ograniczone niż w przypadku europejskiego nakazu aresztowania. Ponadto instrument ten zawierałby szczególny mechanizm powrotu służący sprowadzeniu

[7] Dostępnych na stronie: http://europa.eu.int/comm/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_public_en.htm

osoby odmawiającej współpracy do kraju, w którym odbywa się proces (w przypadku gdy wydanie wyroku zaocznego nie jest możliwe). Terminy powrotu byłyby bardzo krótkie.

3. Nowy instrument prawny dotyczący wzajemnego uznawania środków nadzoru przedprocesowego i rozszerzenie europejskiego nakazu aresztowania na wszystkie rodzaje przestępstw: elementy tej opcji są takie same, jak w przypadku opcji 2. Jedyna różnica polegałaby na tym, że instrument nie zawierałby szczególnego mechanizmu powrotu. Należałoby dokonać przeniesienia osoby odmawiającej współpracy do kraju, w którym odbywa się proces, w sposób zgodny z przepisami europejskiego nakazu aresztowania. W celu objęcia zakresem instrumentu lżejszych przestępstw (podlegaj ących karze niższej od wspomnianego progu europejskiego nakazu aresztowania) nale żałoby utworzyć nową kategorię „przestępstw podlegających wykonaniu" („osoba uciekająca przed wymiarem sprawiedliwości", np. naruszenie zobowiązania w okresie poddania środkowi nadzoru lub odmowa stawienia się na rozprawę w przypadku, gdy jest to wymagane).

4. Program współpracy: ograniczona liczba państw członkowskich uczestniczyłaby w pilotażowym programie współpracy w zakresie postępowania przedprocesowego.

5. Eurobail: podstawą tego modelu jest podział funkcji pomiędzy sądem, w którym odbywa się proces, a sądem w kraju zamieszkania podejrzanego. Sąd, w którym odbywa się proces, wstępnie ocenia, czy podejrzany o popełnienie danego przest ępstwa może podlegać zwolnieniu za poręczeniem. Jeżeli tak, podejrzanego odsyła się do jego kraju zamieszkania, gdzie sąd podejmuje ostateczną decyzję dotyczącą zwolnienia tymczasowego. Państwo zamieszkania odpowiada za ponowne odesłanie danej osoby do państwa, w którym odbywa się proces (jeżeli jest to wymagane).

Najlepszą opcją polityczną jest opcja nr 2): „nowy instrument prawny dotyczący wzajemnego uznawania środków nadzoru przedprocesowego" (przewidujący szczególny mechanizm powrotu). Dzięki zastosowaniu tej opcji osoby niezamieszkałe na terytorium UE uniknęłyby dyskryminacyjnego traktowania w trakcie postępowania przygotowawczego w państwie, w którym odbywa się proces. Prawo do wolności oraz zasada domniemania niewinności zosta łyby rozszerzone na cały obszar Unii; zastosowanie wspomnianej opcji byłoby zgodne z ogólnymi zasadami w tej dziedzinie, w szczególności z zasadą proporcjonalności, i przyczyni łoby się do obniżenia kosztów przetrzymywania osób w areszcie.

W celu uzyskania dalszych informacji patrz sprawozdanie zewnętrznego wykonawcy i ocena wpływu:

http://europa.eu.int/comm/dgs/justice_home/evaluation/dg_coordination_evaluation_annexe_en.htm.

3. Aspekty prawne wniosku

Streszczenie proponowanych działań

Europejski nakaz nadzoru jest decyzją wydawaną przez organ sądowy (tj. sąd, sędziego, s ędziego śledczego lub oskarżyciela publicznego) w państwie członkowskim, która musi zostać uznana przez właściwy organ w innym państwie członkowskim. Celem jest umożliwienie obj

ęcia podejrzanego środkiem nadzoru przedprocesowego w jego miejscu zamieszkania. Jeżeli chodzi o próg, europejski nakaz nadzoru stanowi opcję w przypadkach, gdy prawo krajowe dopuszcza, aby wydające nakaz państwo członkowskie nakazało zatrzymanie podejrzanego w areszcie, niezależnie od różnic w wysokości progu pomiędzy państwami członkowskimi. Jednakże europejski nakaz nadzoru nie jest jedynie alternatywą wobec aresztu przedprocesowego. Może również zostać wydany w odniesieniu do przestępstwa, w przypadku którego dopuszcza się jedynie mniej drastyczne niż areszt przedprocesowy środki przymusu (*np.* zakaz podróżowania), tj. jeżeli próg jest niższy, niż próg wymagany do zatrzymania w areszcie.

Niniejszy wniosek dotyczący decyzji ramowej nie zobowiązuje organu sądowego do wydania europejskiego nakazu nadzoru. Organ taki „może" to zrobić. Takie sformułowanie wskazuje, że decyzja o skorzystaniu z tej możliwości należy do organu wydającego nakaz. Chociaż podejrzany może wystąpić z wnioskiem o wydanie europejskiego nakazu nadzoru, ściśle rzecz biorąc, nie ma on do tego „prawa". Jednakże ogólna zasada jest taka, że organ wydający zawsze musi ocenić elementy sprawy pod kątem prawa do wolności, zasady domniemania niewinności i zasady proporcjonalności. Podleganie nadzorowi przedprocesowemu w kraju zamieszkania jest prawdopodobnie często uważane za mniej uciążliwe niż podleganie środkowi nadzoru w kraju, w którym popełniono domniemane przestępstwo, nie mówiąc o przebywaniu w areszcie przedprocesowym w tym kraju.

Europejski nakaz nadzoru nałożyłby na podejrzanego co najmniej jedno zobowiązanie służące wyeliminowaniu trzech „klasycznych" zagrożeń, w przypadku których prawo krajowe dopuszcza areszt przedprocesowy, *tj*. zniszczenia dowodów, popełnienia kolejnego przest ępstwa i w szczególności ucieczki. Zobowiązania te odpowiadają do pewnego stopnia zaleceniom Rady Europy w sprawie aresztu przedprocesowego. Wszystkie zobowiązania, które organ wydający może nałożyć, są „nieobowiązkowe", z wyjątkiem (i) zobowiązania podejrzanego do dyspozycyjności w celu doręczenia mu wezwania na rozprawę (jednakże w przypadkach, gdy prawo krajowe dopuszcza wydanie wyroku zaocznego, można nie wymagać od podejrzanego udziału w rozprawie) oraz (ii) zobowiązania do nieutrudniania prac wymiaru sprawiedliwości i nieangażowania się w działalność przestępczą. Inne („nieobowiązkowe") zobowiązania również odpowiadają zaleceniom Rady Europy i przepisom prawa krajowego (np. zakaz podróżowania, obowiązek zgłaszania się na policję, nocny zakaz i areszt domowy).

Państwo członkowskie, w którym podejrzany zamieszkuje, jest odpowiedzialne za nadzór podejrzanego i jest zobowiązane poinformować o wszelkich naruszeniach organ sądowy wydaj ący nakaz, który może podjąć decyzję o zatrzymaniu i w razie konieczności o przeniesieniu podejrzanego do państwa wydającego nakaz. W takich przypadkach obowiązują krótkie terminy. Przed podjęciem takiej decyzji przez organ wydający podejrzany ma prawo do bycia przez niego wysłuchanym. Wymóg ten można spełnić, stosując łącza wideo[8] pomiędzy pa ństwem wydającym nakaz a państwem wykonującym go. Procedura przeniesienia jest proporcjonalna do celu wniosku, tj. ograniczenia w jak największym stopniu stosowania aresztu przedprocesowego, i w związku z tym jest zgodny z wymogami art. 5 ust. 1 EKPC (w szczególności lit. b)).

Podstawą wniosku jest zasadniczo zobowiązanie państwa, w którym podejrzany zamieszkuje, do wykonania europejskiego nakazu nadzoru wydanego przez państwo, w którym odbywa się

[8] Artykuł 10 Konwencji o wzajemnej pomocy w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi (Dz.U. C 197 z 12.7.2000, str. 3) zawiera przepisy dotyczące przesłuchania za pośrednictwem wideokonferencji.

proces. Jednakże dopuszcza się pewne, aczkolwiek ograniczone, przyczyny odmowy, na które może się powołać państwo wykonujące nakaz.

Oprócz tego wniosek opiera się na zasadzie bezpośrednich kontaktów pomiędzy organem wydającym a organem wykonującym.

Podstawa prawna

Artykuł 31 ust. 1 lit. a) i c) oraz art. 34 ust. 2 lit. b) TUE.

Zasada pomocniczości i zasada proporcjonalności

Obecnie państwa członkowskie nie uznają orzeczeń sądów zagranicznych w sprawie środków nadzoru przedprocesowego niepolegających na pozbawieniu wolności. W związku z brakiem wspólnego działania i w dążeniu do poczynienia postępów w dziedzinie wzajemnego uznawania orzeczeń państwa członkowskie musiałyby działać jednostronnie w celu dostosowania prawa krajowego, tak aby możliwe stało się uznawanie wspomnianych środków. Uważa się, że prawdopodobieństwo powodzenia takiej koncepcji byłoby nikłe, gdyż wymaga łoby to ustanowienia przez 25 działających osobno państw członkowskich jednolitych przepisów krajowych. Taką jednolitość (treści i czasowego zakresu stosowania) można by łatwiej osiągnąć poprzez wspólne działanie w formie decyzji ramowej Rady. Niniejsza decyzja ramowa nie wykracza poza zakres konieczny do osiągnięcia wspomnianego celu. Pozostaje również bez uszczerbku dla art. 33 TUE.

Wybór instrumentów

Decyzja ramowa oparta na art. 34 ust. 2 lit. b) TUE.

4. wpływ na budżet

Wprowadzenie w życie proponowanej decyzji ramowej nie wiąże się z żadnymi dodatkowymi wydatkami operacyjnymi z budżetu państw członkowskich ani z budżetu Unii Europejskiej.

2006/0158 (CNS)

Wniosek

DECYZJA RAMOWA RADY

w sprawie zastosowania europejskiego nakazu nadzoru w postępowaniu przedprocesowym pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 31 ust. 1 lit. a) i c) oraz art. 34 ust. 2 lit. b),

uwzględniając wniosek Komisji[9],

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego[10],

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Unia Europejska postawiła sobie za cel utrzymanie i rozwijanie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

(2) Zgodnie z konkluzjami ze szczytu Rady Europejskiej w Tampere z dnia 15 i 16 października 1999 r., w szczególności z ich pkt 36, zasada wzajemnego uznawania orzeczeń powinna mieć zastosowanie do nakazów przedprocesowych. W programie środków mających na celu wprowadzenie w życie zasady wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach karnych wymieniono wzajemne uznawanie środków nadzoru przedprocesowego.

(3) Celem środków określonych w niniejszej decyzji ramowej powinno być w szczególności wzmocnienie prawa do wolności i zasady domniemania niewinności w Unii Europejskiej jako całości i zapewnienie współpracy pomiędzy państwami członkowskimi w przypadkach, gdy dana osoba podlega zobowiązaniom lub nadzorowi przedprocesowemu.

(4) Jeżeli chodzi o areszt przedprocesowy, istnieje ryzyko różnego traktowania podejrzanych, którzy są mieszkańcami kraju, w którym odbywa się proces i podejrzanych niebędących jego mieszkańcami: osoba niebędąca mieszkańcem danego kraju może być przetrzymywana w areszcie przedprocesowym, podczas gdy mieszkaniec tego kraju w podobnej sytuacji nie podlegałby aresztowi. Dzieje się tak w związku z przeświadczeniem, że osoba niezamieszkała w kraju, w którym odbywa się proces, mogłaby zbiec do swojego kraju, utrudniając tym sposobem prace wymiaru sprawiedliwości. We wspólnej europejskiej przestrzeni sprawiedliwości bez granic wewnętrznych należy podjąć działania zmierzające do tego, by podejrzany niebędący

[9] Dz.U. C XXX E z 00.00.0000, str. 000.

[10] Opinia wydana dnia x xxxx 0000 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

mieszkańcem kraju, w którym odbywa się proces, nie był traktowany w sposób różny od podejrzanego mieszkańca.

(5) W celu uniknięcia niepotrzebnych kosztów i trudności związanych z transportem podejrzanego na wstępne przesłuchanie lub rozprawę należy zezwolić państwom cz łonkowskim na korzystanie z łączy wideo.

(6) Przepisy niniejszej decyzji ramowej winny stosować się bez uszczerbku dla decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi,[11] wniosków o ekstradycję przedstawionych przez państwa trzecie lub statutu Mi ędzynarodowego Trybunału Karnego. Przepisy niniejszej decyzji ramowej nie powinny również uniemożliwiać państwu członkowskiemu wykonującemu nakaz wszczęcia lub kontynuacji własnego postępowania karnego.

(7) Jako że cel, jakim jest wzajemne uznawanie środków nadzoru przedprocesowego, nie może zostać w sposób wystarczający osiągnięty przez działające osobno państwa cz łonkowskie, natomiast z uwagi na jego zakres i skutki możliwe jest lepsze jego osiągni ęcie na szczeblu Unii, Rada może przyjąć stosowne środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 5 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, wymienioną w tym ostatnim artykule, niniejsza decyzja ramowa nie wykracza poza zakres niezbędny do osiągnięcia tego celu.

(8) Niniejsza decyzja respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej, które znajdują odbicie w Karcie podstawowych praw Unii Europejskiej,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ RAMOWĄ:

ROZDZIAŁ 1 – ZASADY OGÓLNE

Artykuł 1
Przedmiot i zakres

Na mocy niniejszej decyzji ramowej ustanawia się europejski nakaz nadzoru i procedury przeniesienia przedprocesowego osób pomiędzy państwami członkowskimi.

Europejski nakaz nadzoru jest decyzją wydawaną przez właściwy organ sądowy państwa cz łonkowskiego w odniesieniu do podejrzanego niebędącego mieszkańcem tego państwa w celu odesłania go do państwa członkowskiego zamieszkania pod warunkiem poddania się przez niego środkom nadzoru, tak aby zapewnić właściwy przebieg postępowania sądowego, w szczególności zaś by zapewnić, że dana osoba stawi się na rozprawę w państwie członkowskim wydającym nakaz.

Artykuł 2
Definicje

[11] Dz.U. L 190 z 18.7.2002, str. 1.

Dla celów niniejszej decyzji ramowej:

a) „państwo wydające nakaz” oznacza państwo członkowskie, na którego terytorium wydany jest europejski nakaz nadzoru;

b) „państwo wykonujące nakaz” oznacza państwo członkowskie, na którego terytorium wykonywany jest europejski nakaz nadzoru;

c) „organ wydający” oznacza sąd, sędziego, sędziego śledczego lub oskarżyciela publicznego właściwych zgodnie z przepisami prawa krajowego do wydania europejskiego nakazu nadzoru;

d) „organ wykonujący” oznacza sąd, sędziego, sędziego śledczego lub oskar życiela publicznego właściwych zgodnie z przepisami prawa krajowego do wykonania europejskiego nakazu nadzoru.

Artykuł 3
Obowiązek wykonania europejskiego nakazu nadzoru

Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz nadzoru na podstawie zasady wzajemnego uznawania orzeczeń i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej.

Artykuł 4
Określenie właściwych organów

Każde państwo członkowskie informuje Radę, które organy są właściwe zgodnie z jego prawem krajowym do wydawania i wykonywania europejskiego nakazu nadzoru.

Sekretariat Generalny Rady udostępnia otrzymane informacje wszystkim państwom cz łonkowskim i Komisji oraz publikuje je w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

ROZDZIAŁ 2 – EUROPEJSKI NAKAZ NADZORU

Artykuł 5
Powiadomienie podejrzanego

1. Europejski nakaz nadzoru może zostać wydany przez organ wydający po powiadomieniu podejrzanego o zobowiązaniach, jakie zostaną na niego nałożone zgodnie z art. 6, i o skutkach naruszenia takiego nakazu, w szczególności tych okre ślonych w art. 17 i 18.

2. Organ wydający rejestruje powiadomienie udzielone podejrzanemu zgodnie z procedurą określoną przepisami prawa krajowego państwa wydającego nakaz.

Artykuł 6
Nałożenie na podejrzanego środków nadzoru przedprocesowego i zobowiązań

1. Organ wydający nakłada na podejrzanego zobowiązanie do dyspozycyjności w celu

umożliwienia doręczenia mu wezwania na rozprawę i zobowiązanie do stawienia się na rozprawę, jeżeli zostanie do tego wezwany.

Utrudnianie prac wymiaru sprawiedliwości lub angażowanie się w działalność przest ępczą może stanowić naruszenie warunków europejskiego nakazu nadzoru.

Organ wydający może nałożyć na podejrzanego jedno lub większą liczbę następuj ących zobowiązań:

a) do stawienia się na wstępnych przesłuchaniach dotyczących przestępstwa (przestępstw), o które jest oskarżony lub

b) do nieprzebywania bez zezwolenia w określonych miejscach w państwie wydaj ącym nakaz; lub

c) do zwrotu kosztów poniesionych w związku z koniecznością przeniesienia podejrzanego na wstępne przesłuchanie lub rozprawę.

2. W porozumieniu z organem wykonującym organ wydający może nałożyć na podejrzanego jedno lub większą liczbę zobowiązań, które mogą obejmować następuj ące działania (chociaż nie są do nich ograniczone):

a) stawienie się o określonej godzinie i określonego dnia pod określonym adresem w państwie wykonującym nakaz;

b) zgłoszenie się o określonych godzinach do organu wykonującego w okre ślonym(-ych) miejscu(-ach);

c) przekazanie paszportu(-ów) lub innych dokumentów tożsamości organowi wykonującemu;

d) pozostanie o określonych godzinach w określonym miejscu zamieszkania, które może być zakładem dla zwolnionych za poręczeniem lub wyspecjalizowaną instytucją dla młodocianych przestępców w państwie wykonującym nakaz;

e) przebywanie o określonych godzinach w określonym miejscu pracy w państwie wykonującym nakaz;

f) do nieopuszczania bez zezwolenia określonych miejsc lub rejonów w państwie wykonującym nakaz bądź nieprzebywania w takich miejscach lub rejonach;

g) nieangażowanie się w określony rodzaj działalności; zobowiązanie to może dotyczyć wykonywania określonego zawodu lub podejmowania określonego typu zatrudnienia;

h) poddanie się określonemu rodzajowi leczenia.

3. Wszelkie zobowiązania nałożone przez organ wydający zgodnie z ust. 1, 2 i 3 niniejszego artykułu są odnotowywane w europejskim nakazie nadzoru.

4. Oprócz zobowiązań określonych w europejskim nakazie nadzoru organ wykonujący może zmienić zobowiązania w nim zawarte zgodnie z przepisami prawnymi państwa

wykonującego nakaz, jeżeli jest to niezbędne w celu wykonania europejskiego nakazu nadzoru.

Artykuł 7
Forma i treść europejskiego nakazu nadzoru

1. Europejski nakaz nadzoru ma postać formularza A przedstawionego w załączniku. Wypełnia go i podpisuje organ wydający, poświadczając zgodność jego treści z prawd ą. Pisemną wersję powiadomienia, o którym mowa w art. 5 ust. 2, załącza się do europejskiego nakazu nadzoru.

2. Państwo wydające nakaz tłumaczy europejski nakaz nadzoru na język urzędowy lub jeden z języków urzędowych państwa wykonującego.

3. Każde państwo członkowskie może złożyć w Sekretariacie Generalnym Rady o świadczenie stwierdzające, że przyjmie tłumaczenie europejskiego nakazu nadzoru na jeden lub większą liczbę innych języków urzędowych instytucji Wspólnot Europejskich.

ROZDZIAŁ 3 - PROCEDURA

Artykuł 8
Przekaz

1. Organ wydający przekazuje europejski nakaz nadzoru bezpośrednio organowi wykonującemu w dowolny sposób umożliwiający zachowanie wersji pisemnej i pozwalający państwu wykonującemu nakaz stwierdzić jego autentyczność.

2. Jeżeli organ wykonujący jest nieznany, organ wydający przeprowadza konieczne dochodzenie, w tym za pośrednictwem punktów kontaktowych europejskiej sieci s ądowej, w celu uzyskania od państwa wykonującego nakaz danych organu wykonuj ącego.

3. Jeżeli organ w państwie wykonującym nakaz, który otrzymał europejski nakaz nadzoru, nie jest organem właściwym do wykonania go zgodnie z art. 4, przekazuje on automatycznie europejski nakaz nadzoru właściwemu organowi i informuje o tym organ wydający.

Artykuł 9
Uznawanie i wykonanie

Za wyjątkiem przypadków określonych w niniejszej decyzji ramowej organ wykonujący uznaje europejski nakaz nadzoru, przekazany zgodnie z art. 8, nie wymagając żadnych dodatkowych formalności i bezzwłocznie podejmuje konieczne działania w celu wykonania go.

Artykuł 10
Podstawy do nieuznania lub niewykonania

1. Sąd, sędzia, sędzia śledczy lub oskarżyciel publiczny w państwie, do którego wpłynął wniosek, odmawia uznania i wykonania europejskiego nakazu nadzoru, jeżeli jest jasne, że prowadzenie postępowanie karnego w sprawie przestępstwa, w odniesieniu do którego wydano nakaz, naruszyłoby zasadę *ne bis in idem*.

2. Sąd, sędzia, sędzia śledczy lub oskarżyciel publiczny w państwie, do którego wpłynął wniosek, może odmówić uznania i wykonania europejskiego nakazu nadzoru z jednej lub większej liczby następujących przyczyn:

   a) jeżeli zgodnie z przepisami prawa państwa, do którego wpłynął wniosek, podejrzany z uwagi na swój wiek nie może być pociągnięty do odpowiedzialno ści karnej za popełnienie czynów stanowiących podstawę wydania europejskiego nakazu nadzoru;

   b) jeżeli zgodnie z przepisami prawa państwa, do którego wpłynął wniosek, istnieje immunitet bądź przywilej uniemożliwiający wykonanie europejskiego nakazu nadzoru;

   c) jeśli przestępstwo, którego europejski nakaz nadzoru dotyczy, jest objęte amnestią w państwie, do którego wpłynął wniosek, w przypadku gdy ściganie wspomnianego przestępstwa leży w jurysdykcji tego państwa na mocy jego prawa karnego.

Artykuł 11
Gwarancje udzielane w szczególnych przypadkach przez państwo wydające nakaz

W przypadku, gdy osoba, której dotyczy europejski nakaz nadzoru, jest obywatelem lub mieszkańcem państwa wykonującego nakaz, wykonanie nakazu może podlegać warunkowi, że po rozprawie dokona się przeniesienia tej osoby do państwa wykonującego nakaz, aby odbyła w nim karę pozbawienia wolności lub poddała się środkowi zapobiegawczemu polegającemu na pozbawieniu wolności, orzeczonemu w państwie wydającym nakaz.

Artykuł 12
Decyzja wykonawcza

1. Sąd, sędzia, sędzia śledczy lub oskarżyciel publiczny w państwie, do którego wpłynął wniosek, podejmuje możliwie jak najszybciej i w każdym przypadku w ciągu pięciu dni od otrzymania europejskiego nakazu nadzoru decyzję o jego uznaniu i wykonaniu lub o powołaniu się na podstawy do jego nieuznania i niewykonania. Właściwy organ w państwie, do którego wpłynął wniosek, informuje organ wydający o tej decyzji w dowolny sposób umożliwiający zachowanie wersji pisemnej.

2. W przypadkach, w których wyjątkowo nie jest możliwe podjęcie decyzji o uznaniu i wykonaniu europejskiego nakazu nadzoru w czasie określonym w ust. 1, właściwy organ w państwie, do którego wpłynął wniosek, informuje o tym bezzwłocznie organ wydający, podając przyczyny i liczbę dni potrzebnych do podjęcia decyzji.

3. W przypadkach, gdy europejski nakaz nadzoru jest niepełny, sąd, sędzia, sędzia śledczy lub oskarżyciel publiczny w państwie, do którego wpłynął wniosek, mogą

odroczyć podjęcie decyzji o uznaniu i wykonaniu nakazu do czasu, gdy zostanie on uzupełniony przez organ wydający.

4. Jeżeli zgodnie z ust. 3 uznanie i wykonanie europejskiego nakazu nadzoru zostanie odroczone, sąd, sędzia, sędzia śledczy lub oskarżyciel publiczny w państwie, do którego wpłynął wniosek, bezzwłocznie przekazuje bezpośrednio organowi wydającemu sprawozdanie określające podstawy do odroczenia, w dowolny sposób umożliwiający zachowanie wersji pisemnej.

5. Gdy podstawy do odroczenia przestają mieć zastosowanie, właściwy organ bezzwłocznie podejmuje konieczne działania w celu wykonania europejskiego nakazu nadzoru.

Artykuł 13
Wnioski o ponowne rozpatrzenie

1. Podejrzany otrzymuje zgodnie z prawem państwa wydającego nakaz takie same uprawnienia w odniesieniu do ponownego rozpatrzenia europejskiego nakazu nadzoru, jak w przypadku, gdyby zawarte w nim zobowiązania były na niego nałożone jako środki nadzoru przedprocesowego, wykonalne w państwie wydającym nakaz. Jednakże podejrzany ma prawo zwrócić się o ponowne rozpatrzenie europejskiego nakazu nadzoru do organu wydającego nie później niż 60 dni po jego wydaniu lub ostatnim rozpatrzeniu.

2. Organ wykonujący może zwrócić się do organu wydającego o ponowne rozpatrzenie europejskiego nakazu nadzoru w ciągu 60 dni po jego wydaniu lub ostatnim rozpatrzeniu.

3. Po otrzymaniu wniosku o ponowne rozpatrzenie zgodnie z ust. 1 lub 2 organ wydający jak najszybciej i w każdym przypadku w ciągu piętnastu dni od otrzymania wniosku ponownie rozpatruje europejski nakaz nadzoru zgodnie z przepisami prawa państwa wydającego nakaz.

4. Podejrzany ma prawo być wysłuchanym przez organ wydający zgodnie z prawem państwa wydającego nakaz. Wymóg ten może zostać spełniony za pośrednictwem odpowiednich łączy wideo lub telefonicznych z organem wydającym (przesłuchanie w formie konferencji telefonicznej lub wideokonferencji). Organ wydający przeprowadza konsultację z organem wykonującym w sprawie ponownego rozpatrzenia europejskiego nakazu nadzoru.

5. Państwo wykonujące nakaz może wyznaczyć zgodnie z przepisami swojego prawa krajowego osobę do wzięcia udziału w przesłuchaniu podejrzanego.

6. Organ wydający może zgodnie z prawem państwa wydającego nakaz podjąć decyzję o:

   a) utrzymaniu europejskiego nakazu nadzoru w formie, w jakiej został wydany;

   b) utrzymaniu europejskiego nakazu nadzoru przy jednoczesnej zmianie, z zastrzeżeniem przepisów art. 5 i 6, jednego lub większej liczby zawartych w nim

zobowiązań;

c) utrzymaniu europejskiego nakazu nadzoru przy jednoczesnym wycofaniu jednego lub większej liczby zawartych w nim zobowiązań; lub

d) całkowitym wycofaniu europejskiego nakazu nadzoru.

7. Organ wydający bezzwłocznie informuje o swojej decyzji podejrzanego i organ wykonujący.

8. W przypadkach gdy europejski nakaz nadzoru rozpatrywany jest ponownie zgodnie z niniejszym artykułem, podejrzany ma prawo do korzystania z tłumaczenia ustnego i porady prawnej.

Artykuł 14
Wycofanie

1. Zgodnie z prawem państwa wydającego nakaz organ wydający:

a) może w każdej chwili podjąć decyzję z urzędu o wycofaniu europejskiego nakazu nadzoru, działając na korzyść podejrzanego;

b) wycofuje europejski nakaz nadzoru, jeżeli podejrzany spełnił wszystkie zobowi ązania w nim zawarte.

2. Organ wydający bezzwłocznie informuje podejrzanego i organ wykonujący o każdej decyzji o wycofaniu europejskiego nakazu nadzoru.

ROZDZIAŁ 4 – SZCZEGÓLNE PRZYPADKI

Artykuł 15
Konkurencyjne zobowiązania dotyczące wydania lub poddania ekstradycji danej osoby przez państwo wykonujące nakaz

Europejski nakaz nadzoru pozostaje bez uszczerbku dla zobowiązań państwa wykonującego nakaz wynikających z:

a) europejskiego nakazu aresztowania na mocy decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW;

b) wniosku o ekstradycję złożonego przez państwo trzecie;

c) statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego.

Nakaz nie uniemożliwia państwu członkowskiemu wykonującemu go wszczęcia lub kontynuacji własnego postępowania karnego.

ROZDZIAŁ 5 – NARUSZENIE WARUNKÓW EUROPEJSKIEGO NAKAZU NADZORU

Artykuł 16
Obowiązek zgłaszania wszelkich naruszeń

1. Organ wykonujący zgłasza bezzwłocznie organowi wydającemu każdy znany mu przypadek naruszenia zobowiązań zawartych w europejskim nakazie nadzoru. Zg łoszenia należy dokonać przy użyciu formularza B przedstawionego w załączniku. Organ wykonujący podpisuje formularz i poświadcza zgodność jego treści z prawdą.

2. Organ wykonujący przekazuje zgłoszenie bezpośrednio organowi wydającemu w dowolny sposób umożliwiający zachowanie wersji pisemnej i pozwalający państwu wydającemu nakaz stwierdzić jego autentyczność. Kopię formularza A (europejskiego nakazu nadzoru), wydanego przez organ wydający zgodnie z art. 7, załącza się do zg łoszenia.

Artykuł 17
Skutki naruszenia

1. W przypadku naruszenia warunków europejskiego nakazu nadzoru organ wydający może zgodnie z prawem państwa wydającego nakaz podjąć decyzję o:

   a) wycofaniu europejskiego nakazu nadzoru;

   b) zmianie lub wycofaniu jednego lub większej liczby zobowiązań zawartych w europejskim nakazie nadzoru;

   c) zatrzymaniu i przeniesieniu podejrzanego, jeżeli europejski nakaz nadzoru został wydany w odniesieniu do przestępstwa, w przypadku którego prawo państwa wydającego nakaz dopuszcza zastosowanie aresztu przedprocesowego, w szczególności wówczas, gdy jest to konieczne w celu zapewnienia obecności podejrzanego na wstępnym przesłuchaniu lub rozprawie;

   d) zatrzymaniu i przeniesieniu podejrzanego w następujących przypadkach:

   i) jeżeli europejski nakaz nadzoru został wydany w odniesieniu do przestępstwa, w przypadku którego prawo państwa wydającego nakaz początkowo nie dopuszczało aresztu przedprocesowego; oraz

   ii) jeżeli europejski nakaz nadzoru przewiduje ograniczenia wolności podejrzanego w stopniu porównywalnym z pozbawieniem wolności oraz

   iii) jeżeli zatrzymanie i przeniesienie podejrzanego są konieczne w celu zapewnienia jego obecności na wstępnym przesłuchaniu lub rozprawie.

2. Przed podjęciem decyzji o zatrzymaniu i przeniesieniu podejrzanego organ wydający rozważa wszystkie okoliczności sprawy, w tym planowany wymiar kary, skutki naruszenia i w szczególności gotowość podejrzanego do dobrowolnego powrotu do państwa wydającego nakaz.

3. Jeżeli organ wydający postanowi, że konieczne jest zatrzymanie i przeniesienie podejrzanego oraz jeżeli w chwili podjęcia tej decyzji podejrzany znajduje się na

terytorium innego państwa członkowskiego, państwo to zatrzymuje i dokonuje przeniesienia podejrzanego zgodnie z warunkami wymienionymi w art. 18.

4. Przed podjęciem decyzji zgodnie z ust. 1 podejrzany ma prawo być wysłuchanym przez organ wydający zgodnie z prawem państwa wydającego nakaz. Wymóg ten mo że zostać spełniony za pośrednictwem odpowiednich łączy wideo lub telefonicznych między organem wykonującym a organem wydającym (przesłuchanie w formie konferencji telefonicznej lub wideokonferencji). Organ wydający przeprowadza również konsultację z organem wykonującym.

Artykuł 18
Warunki zatrzymania i przeniesienia podejrzanego

1. Jeżeli organ wydający podejmie decyzję, że konieczne jest zatrzymanie i przeniesienie podejrzanego do państwa wydającego nakaz, podejrzany zostaje przesłuchany przez organ sądowy państwa członkowskiego, na którego terytorium zostanie zatrzymany.

2. Jeżeli podejrzany wyrazi zgodę na przeniesienie, państwo członkowskie, na którego terytorium go zatrzymano, bezzwłocznie dokonuje takiego przeniesienia do państwa wydającego nakaz.

3. Jeżeli podejrzany nie wyrazi zgody na przeniesienie, państwo członkowskie, na którego terytorium go zatrzymano, bezzwłocznie dokonuje takiego przeniesienia do państwa wydającego nakaz. Państwo może odmówić zatrzymania i przeniesienia jedynie w następujących przypadkach:

   – jeżeli jest jasne, że w tym czasie w wyniku postępowania karnego dotyczącego przestępstwa, w odniesieniu do którego wydano nakaz, naruszona zostałaby zasada *ne bis in idem*;

   – jeżeli podejrzany jest ścigany w wykonującym nakaz państwie członkowskim za ten sam czyn, który stanowi podstawę wydania europejskiego nakazu nadzoru;

   – jeżeli zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego ściganie lub ukaranie podejrzanego jest ustawowo zakazane i jeżeli dane czyny podlegają jurysdykcji tego państwa członkowskiego zgodnie z jego prawem karnym;

   – jeżeli decyzja o zatrzymaniu i przeniesieniu uwzględnia nowe fakty nieobjęte europejskim nakazem nadzoru.

4. Państwo członkowskie inne niż państwo wykonujące nakaz może również odmówić zatrzymania i przeniesienia podejrzanego na podstawie jednej lub większej liczby przyczyn określonych w art. 10.

Artykuł 19
Zgłaszanie decyzji

Organ wydający bezzwłocznie zgłasza organowi wykonującemu wszelkie decyzje podjęte na mocy art. 17.

Artykuł 20
Terminy przeniesienia

1. Przeniesienie podejrzanego do państwa wydającego nakaz zgodnie z art. 18 ma miejsce w dniu wspólnie uzgodnionym przez zainteresowane państwa członkowskie i w każdym przypadku nie później niż trzy dni po zatrzymaniu go.

2. Wyjątkowo przeniesienie podejrzanego do państwa wydającego nakaz może być czasowo odroczone z poważnych przyczyn natury humanitarnej, na przykład gdy istnieją podstawy do przypuszczenia, że zagrozi to w sposób oczywisty życiu lub zdrowiu podejrzanego. Organ wydający jest bezzwłocznie informowany o każdym takim odroczeniu i jego przyczynach. Przeniesienie podejrzanego ma miejsce, gdy tylko przyczyny te przestają istnieć, w dniu uzgodnionym przez zainteresowane pa ństwa członkowskie.

Artykuł 21
Tranzyt

1. Każde państwo członkowskie zezwala na tranzyt przez swoje terytorium podejrzanego podlegającego przeniesieniu do państwa wydającego nakaz zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej, pod warunkiem że otrzymało informacje na temat:

   a) tożsamości i obywatelstwa osoby podlegającej europejskiemu nakazowi nadzoru;

   b) istnienia europejskiego nakazu nadzoru;

   c) charakteru i prawnej kwalifikacji przestępstwa;

   d) okoliczności przestępstwa, łącznie z datą i miejscem jego popełnienia.

2. Każde państwo członkowskie wyznacza organ odpowiedzialny za przyjmowanie wniosków tranzytowych oraz niezbędnych dokumentów, jak również wszelkiej innej korespondencji urzędowej dotyczącej wniosków tranzytowych. Państwa cz łonkowskie powiadamiają Radę o wyznaczeniu takiego organu.

3. Wniosek tranzytowy i informacje wymienione w ust. 1 mogą być kierowane do organu wyznaczonego na mocy ust. 2 w dowolny sposób umożliwiający zachowanie wersji pisemnej. Państwo członkowskie tranzytu powiadamia o swojej decyzji, stosuj ąc tę samą procedurę.

4. Niniejsza decyzja ramowa nie ma zastosowania w przypadku przewozu drogą lotniczą bez przewidzianej rozkładem lotu przerwy w podróży. Jednakże jeśli dochodzi do nieplanowanego lądowania, państwo wydające nakaz dostarcza organowi wyznaczonemu na mocy ust. 2 informacji przewidzianych w ust. 1.

Artykuł 22

Zaliczenie okresu pozbawienia wolności na poczet kary

Państwo wydające nakaz zalicza wszystkie okresy pozbawienia wolności zaistniałe w wyniku zatrzymania i przeniesienia podejrzanego na mocy art. 17 i 18 na poczet ca łkowitej długości okresu pozbawienia wolności, któremu podejrzany ma podlegać na terytorium państwa wydającego nakaz wskutek orzeczenia kary pozbawienia wolno ści lub środka zapobiegawczego polegającego na pozbawieniu wolności.

W tym celu wszystkie informacje dotyczące długości okresu zatrzymania podejrzanego na podstawie przepisów zawartych w niniejszym rozdziale są w chwili przeniesienia podejrzanego przekazywane przez państwo członkowskie, na którego terytorium podejrzanego zatrzymano, organowi wydającemu.

ROZDZIAŁ 6 - PRZEPISY OGÓLNE I KOŃCOWE

Artykuł 23
Kontrola skuteczności decyzji ramowej

1. Państwo członkowskie, które napotyka liczne problemy ze strony innego państwa cz łonkowskiego w związku z wykonaniem europejskiego nakazu nadzoru, informuje o tym Radę w celu dokonania oceny wdrożenia niniejszej decyzji ramowej na szczeblu państw członkowskich.

2. Rada dokonuje przeglądu, w szczególności praktycznego stosowania przepisów niniejszej decyzji ramowej przez państwa członkowskie.

Artykuł 24
Związek z innymi porozumieniami i uzgodnieniami

1. W zakresie, w jakim takie porozumienia lub uzgodnienia pozwalają na rozszerzenie celów niniejszej decyzji ramowej oraz przyczyniają się do dalszego uproszczenia i u łatwienia wzajemnego uznawania procedur przeniesienia przedprocesowego, państwa członkowskie mogą:

   a) nadal stosować się do porozumień lub uzgodnień dwustronnych bądź wielostronnych, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej decyzji ramowej;

   b) zawierać dwustronne lub wielostronne porozumienia i dokonywać takich uzgodnień po wejściu w życie niniejszej decyzji ramowej.

2. Porozumienia i uzgodnienia określone w ust. 1 nie mogą w żadnym przypadku wp ływać na stosunki z państwami członkowskimi, które nie są ich stronami.

3. W ciągu trzech miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej decyzji ramowej państwa członkowskie zgłaszają Radzie i Komisji istnienie określonych w ust. 1 lit. a) porozumień i uzgodnień, do których nadal pragną się stosować.

   Państwa członkowskie zgłaszają także Radzie i Komisji wszelkie nowe porozumienia

czy uzgodnienia określone w ust. 1 lit. b) w ciągu trzech miesięcy od ich podpisania.

Artykuł 25
Wdrożenie

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu dostosowania się do przepisów niniejszej decyzji ramowej do dnia 0 miesiąca 0000 r.

W tym samym terminie państwa członkowskie przekazują Radzie i Komisji tekst przepisów transponujących do prawa krajowego zobowiązania na nie nałożone na mocy niniejszej decyzji ramowej oraz tabelę korelacji pomiędzy tymi przepisami a niniejszą decyzją ramową.

Artykuł 26
Sprawozdanie

Do dnia 0 miesiąca 0000 r. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie oceniające, w jakim stopniu państwa członkowskie podjęły konieczne środki w celu dostosowania się do niniejszej decyzji ramowej. Sprawozdaniu w razie konieczności towarzyszą wnioski legislacyjne.

Artykuł 27
Wejście w życie

Niniejsza decyzja ramowa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Luksemburgu/ Brukseli, dnia 0 miesiąca 0000 r.

W imieniu Rady
Przewodniczący
N.N.

ZAŁĄCZNIK

Formularz A

EUROPEJSKI NAKAZ NADZORU[12]

Niniejszy nakaz został wydany przez organ wydający. Uprzejmie proszę, aby osoba wymieniona w części A niniejszego nakazu została poddana środkom nadzoru przedprocesowego wymienionym w części D niniejszego nakazu.

PODPISANO:

……...

DATA: ……...

[12] Nakaz ten musi być sporządzony w języku urzędowym lub jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego wykonującego nakaz, bądź w jakimkolwiek innym języku dopuszczanym przez to państwo, albo przetłumaczony na jeden z tych języków.

CZĘŚĆ A

Informacje dotyczące tożsamości osoby mającej podlegać środkom nadzoru przedprocesowego

Nazwisko:……..

Imię:…….

Nazwisko panieńskie (jeżeli dotyczy):……

Pseudonim (jeżeli dotyczy):……

Płeć:……..

Obywatelstwo:……

Data urodzenia:……..…….

Miejsce urodzenia:……..……

Miejsce zamieszkania i/ lub znany adres:…….

Włada językiem(ami):

Cechy charakterystyczne/ wygląd:……

……...

……...

……..

Zdjęcie i odciski palców, jeżeli są dostępne i mogą zostać przekazane, bądź dane kontaktowe osoby, która może udzielić takich informacji, lub profil DNA (w przypadkach, gdy tego typu materiał dowodowy nie został włączony do nakazu, ale można go zdobyć).

CZĘŚĆ B

Informacje dotyczące organu wydającego

Oficjalna nazwa organu wydającego:…….

……...

Nazwisko osoby do kontaktu:……..…….

Stanowisko przez nią zajmowane (stopień/ tytuł)…….

Adres:……

……...

Tel.: (nr kierunkowy kraju) (nr kierunkowy regionu/ miasta):…….

Faks: (nr kierunkowy kraju) (nr kierunkowy regionu/ miasta)…….

Adres e-mail:…….

Nr referencyjny akt sprawy:……..

CZĘŚĆ C

Przestępstwo stanowiące podstawę wydania europejskiego nakazu nadzoru

Maksymalna długość kary pozbawienia wolności lub środka zapobiegawczego polegającego na pozbawieniu wolności, jaka może zostać orzeczona za popełnienie przestępstwa (przestępstw), którego(-ych) dotyczy niniejszy nakaz:

……..... .

……...

Opis okoliczności, w jakich przestępstwo(-a), którego(-ych) dotyczy niniejszy nakaz, zostało(-y) popełnione, w tym czas, miejsce i stopień, w jakim brała w nim (nich) udział osoba wymieniona w części A powyżej:

……...

……...

……...

……...

Charakter i kwalifikacja prawna przestępstwa (przestępstw), którego(-ych) dotyczy niniejszy nakaz oraz stosowne przepisy ustawowe/ kodeks:

……...

……...

……...

……...

Proszę podać pełny opis przestępstwa (przestępstw), którego niniejszy nakaz dotyczy:

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

CZĘŚĆ D

Środki nadzoru przedprocesowego

Poniższe zobowiązania stanowią środki nadzoru przedprocesowego, którym podlega osoba wymieniona w części A niniejszego nakazu.

Osoba wymieniona w części A powyżej jest zobowiązana:

do dyspozycyjności w celu umożliwienia doręczenia wezwania na rozprawę i do stawienia się na rozprawie, kiedy zostanie do tego wezwana;

do nieutrudniania prac wymiaru sprawiedliwości i nieangażowania się w działalność przestępczą oraz

(zaznaczyć i wypełnić odpowiednie pola):

□ do stawienia się na wstępnych przesłuchaniach dotyczących przestępstwa (przestępstw), o które jest oskarżona;

□ do nieprzebywania bez zezwolenia w określonych godzinach i dniach w następującym(-ych) miejscu(-ach) w państwie wydającym nakaz:

……

……

……

□ do nieopuszczania bez zezwolenia w określonych godzinach i dniach następującego(-ych) miejsca (miejsc) w państwie wydającym nakaz:

……

……

……

□ do zwrotu kosztów poniesionych w związku z koniecznością sprowadzenia jej przy użyciu środków przymusu na wstępne przesłuchanie lub rozprawę;

□ do stawienia się o określonej godzinie i określonego dnia pod następującym adresem w państwie członkowskim wykonującym nakaz:

……

……

……

□ do zgłoszenia się o określonej godzinie i określonego dnia do organu wykonującego w następującym(-ych) miejscu (-ach):

……

……

……

CZĘŚĆ E

Informacja

Osoba wymieniona w części A powyżej została powiadomiona o wydaniu europejskiego nakazu nadzoru zgodnie z art. 5. Pisemną wersję powiadomienia załącza się do niniejszego dokumentu.

ZAŁĄCZNIK

Formularz B

ZGŁOSZENIE NARUSZENIA WARUNKÓW EUROPEJSKIEGO NAKAZU NADZORU[13]

Zgłoszenie to zostało sporządzone przez organ wykonujący.

Niniejszym zgłaszam, że osoba wymieniona w części A niniejszego zgłoszenia naruszyła zobowiązania wynikające ze środków nadzoru przedprocesowego wymienione w części C poni żej.

W załączeniu odpis europejskiego nakazu nadzoru, którego niniejsze zgłoszenie dotyczy.

PODPISANO:
……...

DATA: ……...

CZĘŚĆ A

Informacje dotyczące tożsamości osoby podlegającej europejskiemu nakazowi nadzoru (pełne informacje można znaleźć w załączonym europejskim nakazie nadzoru)

Nazwisko:……..

Imię:…….

Nazwisko panieńskie (jeżeli dotyczy):…….

Płeć:……..

Obywatelstwo:…….

[13] Zgłoszenie to musi być sporządzone w języku urzędowym lub jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego wykonującego nakaz, bądź w jakimkolwiek innym języku dopuszczanym przez to pa ństwo, albo przetłumaczone na jeden z tych języków.

CZĘŚĆ B

Informacje dotyczące organu wykonującego

Oficjalna nazwa organu wykonującego:……

……...

Nazwisko osoby do kontaktu: ……...

Stanowisko przez nią zajmowane (stopień/ tytuł):…….
……..

Adres:……

……...

Tel.: (nr kierunkowy kraju) (nr kierunkowy regionu/ miasta):…….

Faks: (nr kierunkowy kraju) (nr kierunkowy regionu/ miasta):…….

Adres e-mail:…….

Nr referencyjny akt sprawy:……..

CZĘŚĆ C

Środki nadzoru przedprocesowego

Osoba wymieniona w części A naruszyła następujące zobowiązania nałożone na nią na mocy załączonego europejskiego nakazu nadzoru:

□ do dyspozycyjności w celu umożliwienia doręczenia wezwania na rozprawę i do stawienia się na rozprawie, kiedy zostanie do tego wezwana;

□ do nieutrudniania prac wymiaru sprawiedliwości i nieangażowania się w działalność przestępczą;

□ do stawienia się na wstępnych przesłuchaniach dotyczących przestępstwa (przestępstw), o które jest oskarżona;

□ do zwrotu kosztów poniesionych w związku z koniecznością sprowadzenia jej przy użyciu środków przymusu na wstępne przesłuchanie lub rozprawę;

□ do stawienia się o określonej porze i określonego dnia pod określonym adresem w państwie wykonującym nakaz;

□ do zgłoszenia się w określonych godzinach i dniach do organu wykonującego w określonym(-ych) miejscu (miejscach):

□ do przekazania paszportu(-ów) lub innych dokumentów tożsamości organowi wykonującemu;

□ do pozostawania w określonych godzinach i dniach w określonym(-ych) miejscu(-ach) zamieszkania i/ lub pracy w państwie wykonującym nakaz;

□ do nieopuszczania bez zezwolenia określonych miejsc lub rejonów w państwie wykonującym nakaz bądź nieprzebywania w takich miejscach lub rejonach;

□ do nieangażowania się w określony rodzaj działalności;

□ do poddania się określonemu rodzajowi leczeniu;

□ inne

……...

……...

……...

……...

……...

Szczegółowy opis okoliczności (w tym data i miejsce), w jakich miało(y) miejsce naruszenie(a) warunków europejskiego nakazu nadzoru:

……...

……...

……...

……...